

प्रथमसत्रीय परीक्षा - 2017-18 (अङ्क विभाजनम्)

कक्षा - षष्ठी

विषयः - संस्कृतम्

समयः - सार्द्धद्वयोः

पूर्णाङ्कः - 30

विषयवस्तुः

प्रतिभासमूहः

निष्ठासमूहः

नवपाठकसमूहः

अपठित-अवबोधनम् —

8

8

8

रचनात्मक कार्यम् —

5

5

5

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् —

5

5

5

पठित-अवबोधनम् —

12

12

12

30

30

30

प्रतिभा समूहः

प्रश्नपत्र प्रारम्भ

कक्षा - षष्ठी - प्रतिभा समूह पूर्णाङ्कः - 30

समयः - सार्धद्वयोः

विषयः - संस्कृतम्

- ① ¹⁰कौशलम्- 1 (सरलप्रश्नाः / बोधपरकाः प्रश्नाः) अङ्काः- 10
सकपदेन प्रश्नाः - विलोम - पर्याय - तत्सम - तद्भव - चयनम्,
वर्णविन्यास - वर्ण संयोजनद्वयः, स्वर व्यञ्जन बोध, लिङ्ग
वचन - विभक्ति - पुरुषादिज्ञानम् ।
- ② ¹⁰कौशलम्- 2 (मध्यमप्रश्नाः / प्रयोगपरकाः प्रश्नाः) अङ्काः- 10
शब्द रूप - धातुरूप प्रयोगाः, अव्यय प्रत्यययादि प्रयोगाः, पद परिचयः
संज्ञास्थाने सर्वनामप्रयोगः । विभक्ति - पुरुष - लकार - वचनादि
परिवर्तनम्, कथापूर्तिः इत्यादयः ।
- ③ ¹⁰कौशलम्- 3 (कठिनप्रश्नाः / विवेचनात्मकाः प्रश्नाः) अङ्काः- 10
पूर्ण वाक्येन प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणं, चित्रवर्णनम्, वाक्यरचना,
शीर्षकप्रदानम्, भावार्थलेखनम् ।

*Omika
New Jalandhar*

Model Test Paper

(Mid Term Exam 2017-18)

Class- VI

पूर्णाङ्कः - 30

Time - 2½ hrs.

Subject: Sanskrit (Pratibha Group)

	निर्देशाः — सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति । सर्वेषाम् प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि प्रश्नानाम् उत्तराणि क्रमेणैव लेखनीयानि । सर्वेषाम् प्रश्नानाम् प्रश्नसंख्या अवश्यं लेखनीया ।	
प्रश्न	अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तानां प्रश्नानाम् 8 उत्तराणि संस्कृतेन लिखत — अत्र रुकम् उद्यानम् अस्ति । उद्याने बालकाः क्रीडन्ति ध्यावन्ति च । अत्र वृक्षाः, लताः पुष्पाणि च सन्ति । मालाकारः जलेन पुष्पाणि सिञ्चति । पुष्पैः उद्यानम् सुन्दरम् भवति । बालकाः जनैः सह उद्यानम् गच्छन्ति । खगाः अत्र मधुरं कुञ्जन्ति । बालाः कुञ्जं श्रुत्वा प्रसन्नाः भवन्ति । अत्र भ्रमराः अपि गच्छन्ति । प्रातः अत्र जनाः भ्रमन्ति ।	
i	रूपेण उत्तरत —	1×2=2
(a)	अत्र रुकं किम् अस्ति ?	
(b)	उद्याने के क्रीडन्ति ?	
ii	पूर्ण वाक्येन उत्तरत —	2×2=4
(a)	बालाः कथं प्रसन्नाः भवन्ति ?	
(b)	जनाः अत्र कदा भ्रमन्ति ?	
iii	निर्देशानुसारम् उत्तरत —	1×2=2
(a)	‘मालाकारः’ अस्य पदस्य बहुवचनपदं लिखत ।	
	अ मालाकारम् ब मालाकाराः	
	स मालाकार द मालाकारैः	
(b)	‘रुकम् उद्यानम्’ अनयोः विशेषणपदं लिखत ।	
	अ अत्र ब रुकम्	
	स सन्ति द प्रातः	

PRATIBHA

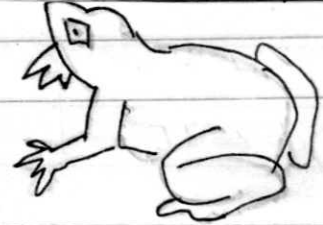
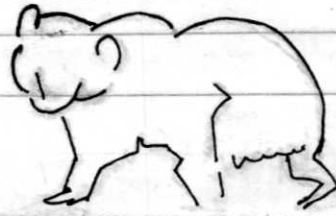
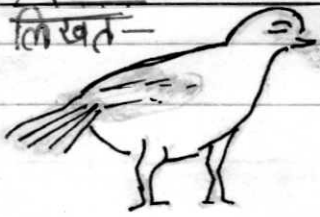
CLASS - VI

SANSKRIT

te : 1

प्र०२ चित्राणि दृष्ट्वा तेषां नामानि मञ्जूषातः चित्वा 1x3=3

लिखत-

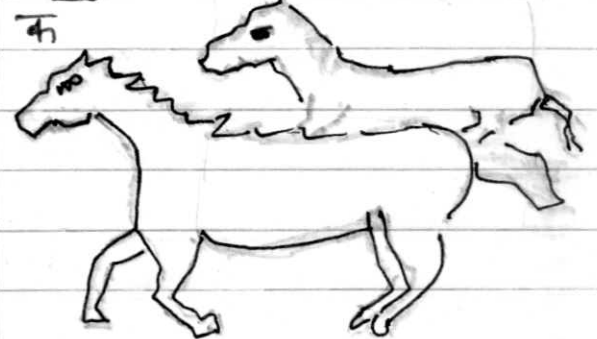
मञ्जूषा भल्लूकः, कपोतः, मण्डूकः ।

प्र०३ चित्रं दृष्ट्वा उदाहरणानुसारं चित्रं कः किं करोति 1x2=2
इति लिखत-

यथा- बालकः किं करोति ?
बालकः पठति

क अश्वौ किं कुर्वतः ?

ख छात्रौ किं कुर्वतः ?

Model Test Paper

(Mid Term Exam 2017-18)

Class- VII

Class

Subject: Sanskrit (Pratibha Group)

Tin

Q. No.	DESCRIPTION	M.M.
प्र० 3	(क) वर्णसंयोजनेन पदं लिखत -	$\frac{1}{2} \times 2 = 1$
(i)	श + उ + न् + अ + क + औ	
(ii)	म + आ + प + इ + क + आ	
	(ख) पदानां वर्णविच्छेदं प्रदर्शयत -	$\frac{1}{2} \times 2 = 1$
(i)	बालकः	
(ii)	चटके	
प्र० 4	सः, तौ, ते इत्येतेभ्यः उचितं सर्वनामपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -	$\frac{1}{2} \times 3 = 1\frac{1}{2}$
क	गजाः चलन्ति ।	चलन्ति ।
ख	गायकः गायति ।	गायति ।
ग	छात्रो पठतः ।	पठतः ।
प्र० 5	रिक्तस्थानानि पूरयत -	$\frac{1}{2} \times 3 = 1\frac{1}{2}$
	चषकः	चषकाः
	लता	लता
	शुभकौ	शुभकाः
प्र० 6	अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत	5
	अस्माकं देशे बहवः समुद्रतटाः सन्ति । सतेषु मुम्बई - गोवा - कोच्चि - कन्याकुमारी - विशाखा - पत्तनम् - पुरीतटाः उत्तीव प्रसिद्धाः सन्ति । गोवातटः विदेशिपण्टकेभ्यः समीपकं रोचते । विशाखापत्तनम् - तटः वैदेशिक - व्यापारयु प्रसिद्धः । कोच्चितटः नारिकेल फलेभ्यः शायते । मुम्बई नगरस्य जूहू - तटे सर्वे जनाः स्वेरं विहरन्ति । चैन्नई -	

Q. No.	DESCRIPTION	M.M.
	नगरस्य मेरीनाटः देशस्य सागरतटेषु दीर्घतमः ।	
I	एकपदेन उत्तरत -	1x2=2
(a)	अस्माकं देशे बहवः के सन्ति ?	
(a)	विदेशिपर्यटकेभ्यः समधिकं कः रोचते ?	
II	पूर्णवाम्येन उत्तरत -	1x2=2
(a)	कस्य नगरस्य तटे सर्वे जनाः स्वैरं विहरन्ति ?	
III	निर्देशानुसारम् उत्तरत -	1/2x2=1
(a)	'समुद्रतटाः' अस्य एकवचनपदं चित्वा लिखत ।	
	अ समुद्रतटम् ब समुद्रतटः	
	स समुद्रतटौ द समुद्रतटेन	
(a)	'देशस्य' इति शब्दस्य बहुवचनपदं चित्वा लिखत	
	अ देशानाम् ब देशेषु	
	स देशाः द देशान्	
प्र० 7	कौष्ठकेषु प्रदत्तशब्देषु उपयुक्तविभक्तिं योजयित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -	1x5=5
	यथा - अहं रोटिकां खादामि । (रोटिका)	
(a)	त्वं _____ पिबसि । (जल)	
(a)	ह्यत्रः _____ पश्यति । (दूरदर्शन)	
(a)	वृक्षाः _____ पिबन्ति । (पवन)	
(a)	ताः _____ लिखन्ति । (कथा)	
(a)	आवाम् _____ गच्छावः । (जन्तुशाला)	
प्र० 8	विलोमपदानि योजयत -	1/2x4=2
	साधकः _____ आगच्छति	
	कृष्णः _____ श्वेतः	
	गच्छति _____ दीपकस्य	
	प्रदीपस्य _____ निरर्थकः	

निष्ठा समूहः

प्रश्नपत्रप्रारूपम्

कक्षा - षष्ठी निष्ठासमूहः

विषयः - संस्कृतम्

पूर्णाङ्कः - 30

समयः - (2 1/2 घंटे)

1. ^{११}कौशलम् - 1 (सरलप्रश्नाः / बौद्धपरकाः प्रश्नाः) अङ्काः - 1
रूपपदैर् प्रश्नाः, विलोम - पर्याय - तत्सम - तद्भववचनम्,
वर्णसंयोजन - विभक्त्यादयः, स्वरव्यञ्जनबोधः, लिङ्गवचन-
विभक्ति - पुरुषादिज्ञानम् ।
2. ^{११}कौशलम् - 2 (~~मध्यमप्रश्नाः~~ मध्यमप्रश्नाः / प्रयोगपरकाः प्रश्नाः) अङ्काः - 1
शब्दरूप, धातुरूपप्रयोगः, पदपरिचयः, संज्ञास्थाने - सर्वनाम-
प्रयोगः, विभक्ति - पुरुष - लकार - वचनादिज्ञानम् परिवर्तनम् च
संज्ञास्थाने सर्वनाम प्रयोगः, कथापूर्तिः इत्यादयः ।
3. ^{११}कौशलम् - 3 (कठिनप्रश्नाः / विवेचनात्मकाः प्रश्नाः) अङ्काः - 1
पूर्णावाक्येन प्रश्नाः, चित्रवर्णनम्, वाक्यपरचना, शीर्षकप्रदानम्,
भावार्थलेखनम् ।

Dr. M. L. V.
Jawahar Education

Model Test Paper

(Mid Term Exam 2017-18)

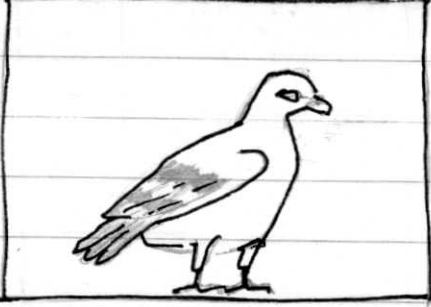
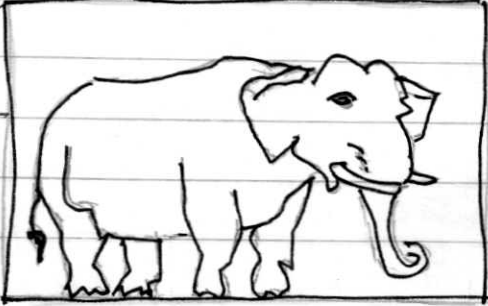
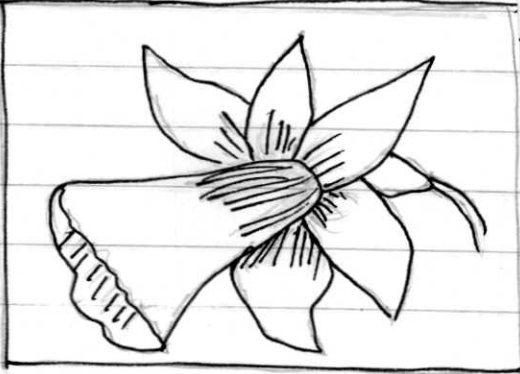
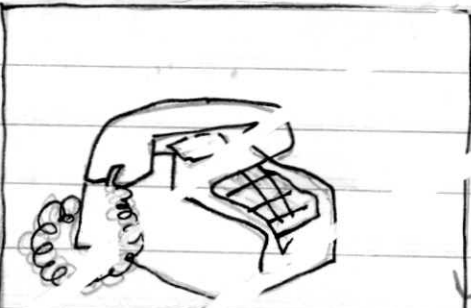
Class- VI

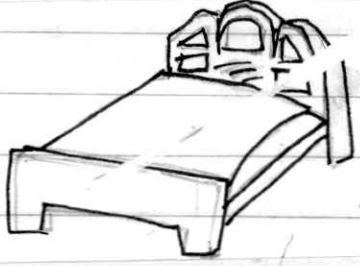
Subject: Sanskrit (Nistha Group)

M. Marks- 3

Time- 2½ hrs.

	निर्देशाः — सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति । सर्वेषाम् प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि । प्रश्नानाम् उत्तराणि क्रमेणैव लेखनीयानि । सर्वेषाम् प्रश्नानाम् प्रश्नसंख्या अवश्यं लेखनीया ।	
प्र०।	गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत — अयं विद्यालयं अस्ति । अत्र छात्राः पठन्ति लिखन्ति च । स्ते बालकाः छात्राः सन्ति । अध्यापकः तान् पाठयति । छात्राः अध्यापकं पश्यन्ति । ते रयामपट्टम् अपि पश्यन्ति । तत्र अध्यापकः शब्दान् लिखति । छात्राः शब्दान् अपि पठन्ति तान् लिखन्ति च । ते इतस्ततः न पश्यन्ति । ते शोभनाः छात्राः सन्ति ।	8
I	सकृदप्युक्तं उत्तरत —	1x2=2
(a)	स्ते बालकाः के सन्ति ?	
(ii)	तान् (छात्रान्) कः पाठयति ?	
II	पूर्णावाक्येन उत्तरत —	2x2=4
(a)	अध्यापकः कान् पाठयति ?	
(ii)	ते कीदृशाः छात्राः सन्ति ?	
III	निर्देशानुसारम् उत्तरत —	1x2=2
(a)	'शिक्षकः' इत्यस्य पर्यायपदं चित्वा लिखत । अ शिक्षिका ब अध्यापिका स अध्यापकः द सहचरः	
(ii)	'अशोभनाः' इत्यस्य विलोमपदं चित्वा लिखत । अ सुन्दरः ब उत्कृष्टा स निकृष्टा द शोभनाः	

Q. No.	DESCRIPTION	M.M.
प्र० 2	चित्राणि दृष्ट्वा मञ्जुषातः संस्कृत पदानि चित्वा लिखत ।	1x5=5
क		
ख		
ग		
घ		

मञ्जूषा

[राजः, पुष्पम्, दूरभाषः, कर्पातः, पर्जङ्गः]

प्र०३

क वणि संयोजनेन पदं लिखत -

1x2=2

(i) स् + औ + च + इ + क + अः =

(ii) घ + अ + ट + इ + क + आ =

ख पदानां वर्णविच्छेदं प्रदर्शयत -

1/2 x 2 = 1

(i) बालकः _____

(ii) दुरिका _____

प्र०४

कौष्ठकात् उचितं शब्दं चित्वा वाम्ये पुरयत -

1/2 x 4 = 2

यथा - बालिका पठति । (बालिका / बालिकाः)

क _____ चरतः । (ड्यजाः / ड्यजे)

ख _____ सन्ति । (मिचक्रिके / मिचक्रिकाः)

ग _____ चलति । (नौके / नौका)

घ _____ अस्ति । (सूचिके / सूचिका)

प्र०५

अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

5

तौ को र तौ बलीवर्दी स्तः । किं तौ धावतः र न, तौ
 क्षेपं कर्षतः । स्तं के र स्तं ह्युताः सन्ति । किम् स्तं
 हरितवर्णाः र नहि, स्तं नीलवर्णाः सन्ति । ते के र ते
 वृद्धाः सन्ति । किं ते गायन्ति र नहि, ते हसन्ति ।

I. एकपदेन उत्तरत -

1/2 x 2 = 1

(i) तौ को र

(ii) ते के र

II. पूर्णवाम्येन उत्तरत -

1x2=2

(i) किम् ह्युताः हरितवर्णाः र

Model Test Paper

(Mid Term Exam 2017-18)

Class- VII

M. Math's 30

Subject: Sanskrit (Nistha Group)

Cl

Ti

Q

Time - $2\frac{1}{2}$ hrs.

	निर्देशानुसारम् उत्तरत -	1x2=2												
क	'धावतः' अस्य पदस्य बहुवचनपदं लिखत । अ धावति स धावसि ब धावन्ति व धावामि													
ख	'रसन्ति' अस्य पदस्य एकवचनपदं लिखत । अ अस्ति ब स्तः स असि व स्यः													
प्र० 6	तत्समशब्दान् लिखत - कोट्या — मन्त्राय — बगुला —	1x3=3												
प्र० 7	मञ्जूषातः कर्तृपदानुसारं क्रियापदं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत - मञ्जूषा लिखन्ति, पश्यन्ति, विहरतः, नृत्यति <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>क</td><td>सौम्या</td><td>_____।</td></tr> <tr> <td>ख</td><td>वालिके</td><td>_____।</td></tr> <tr> <td>ग</td><td>दायाः</td><td>_____।</td></tr> <tr> <td>घ</td><td>जनाः</td><td>_____।</td></tr> </table>	क	सौम्या	_____।	ख	वालिके	_____।	ग	दायाः	_____।	घ	जनाः	_____।	1x4=4
क	सौम्या	_____।												
ख	वालिके	_____।												
ग	दायाः	_____।												
घ	जनाः	_____।												

Meeha
Meeha Chandola

प्रश्न-पत्र प्रारूपम्
VI - VIII
(NEO NISTHA)

VI

नव निष्ठा समूहः

विषयः- संस्कृतम्

पूर्णाङ्कः

-30

1

कौशल - 1 (Skill 1)

अंकाः - 10

सरल प्रश्नाः / लघुपरकाः प्रश्नाः

तत्र - अपठित अवलोकनेन - एकपदेन, पूर्णवाक्येन, निर्देश-
परकाः प्रश्नाः, तत्सम, तदुभय, विलोम, पर्यायवाची प्रश्नाः,
वर्णसंयोजन-वियोजनादि, स्वर-व्यञ्जन लघुः, संख्यालघुः,
लिंग-वचन-विभक्ति-पुरुषादिज्ञानम् ।

2.

कौशल - 2 (Skill 2)

अंकाः - 10

मध्यम प्रश्नाः / प्रयोग परकाः प्रश्नाः

शब्दरूप - व्यातुरूपप्रयोगाः, अव्यय-प्रत्ययादि प्रयोगाः,
पदपरिचयः, संज्ञास्थानके सर्वनामप्रयोगाः, विभक्ति-पुरुष-
लकार वचनादि परिवर्तनम्, अव्ययपूर्तिः, भावार्थपूर्तिः,
पत्रपूर्तिः, कथापूर्तिः ।

3.

कौशल - 3 (Skill 3)

अंकाः - 10

कोठन प्रश्नाः / विवेचनापरकाः प्रश्नाः

पूर्णवाक्येन प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणः, चित्रवर्णनम्, वाक्यरचना,
शीर्षकप्रदानम्, भावार्थलेखनम्, वाक्यसंशोध्यनम्, इत्यादयः
कथाक्रम/व्यटनाक्रमेण कथालेखनम्

MODEL TEST PAPER (NEO NISTHA)

वर्ष - 2017-2018

विषय - संस्कृतम्

(2½ Hr) कक्षा - षष्ठी

समय:

पूर्णाङ्कः

30

Name of Student:

Student ID

Roll No.

Class

Sec

Date

Sign. of Invigilator

Marks obtained

Sign. of Examiner

निर्देशाः -

- i) सर्वेषाम् प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि।
(सभी प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में ही लिखें।)
- ii) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
(सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।)
- iii) सर्वाणि उत्तराणि प्रश्नपत्रे एव लेखनीयानि।
(सभी प्रश्नों के उत्तर प्रश्न-पत्र में ही लिखें।)

प्र०। गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

अत्र एकम् उद्यानम् अस्ति। उद्याने बहवः वृक्षाः सन्ति।
अनेकाः लताः अपि सन्ति। लतासु पादपेषु च पुष्पाणि
विकसन्ति। पुष्पाणि विविध-वर्णानि सन्ति। केचन बालकाः
अपि तत्र क्रीडन्ति। बालकाः कन्दुकेन क्रीडन्ति। उद्याने जनाः
समाहन्ति। ते परस्परं वार्तालापं कुर्वन्ति।

I एकपदेन उत्तरत -

क) उद्याने कति वृक्षाः सन्ति?

i) एकः (ii) द्वौ (iii) बहवः (iv) अनेके

ख) उद्याने के समाहन्ति?

i) जनाः (ii) खगाः (iii) वृक्षाः (iv) बालकाः

II पूर्ण वाक्येन उत्तरत -

क) बालकाः केन क्रीडन्ति?

उ०

ख) उद्याने जनाः परस्परं किं कुर्वन्ति?

उ०

III निर्देशानुसारेण उत्तरत -

क) 'जनाः' इति पदे का विभक्तिः?

i) प्रथमा (ii) चतुर्थी (iii) द्वितीया

रु.) "पुष्पाणि" इति पदे किं वचनम् ?

- i) एकवचनम् (ii) बहुवचनम् (iii) द्विवचनम्

IV रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत -

- i) केचन बालकाः आपि _____ क्रीडन्ति ।
ii) अत्र एकम् _____ अस्ति ।

प्र०२. उदाहरणं दृष्ट्वा वर्णसंयोजनेन पदं लिखत -
यथा - व्य् + आ + व् + अ + त् + अः = व्यावतः

- i) ग् + अ + ज् + अः = _____
ii) व्य् + अ + ट् + इ + क् + आ = _____
iii) द् + अ + त् + र् + अ + म् = _____

प्र०३. उदाहरणं दृष्ट्वा वर्णविच्छेदं कृत्वा लिखत -
यथा - बालकः = ब् + आ + ल् + अ + क् + अः

- i) लता = _____
ii) चषकः = _____

प्र०४. मिश्रप्रकृति पदं चिनुत -

- i) गङ्गा, लता, यमुना, नर्मदा = _____
ii) आम्रम्, कदलीफलम्, मौदकम्, नारंगम् = _____

प्र०५.	सम्बन्धतः	उचितं	तत्समशब्दान् चित्वा लिखत- 1x3=3
	यथा	सिंघार	शृगालः
i)		कौआ	_____
ii)		वंदर	_____
iii)		नाक	_____

सम्बन्ध — वानरः, नासिका, काकः

प्र०६.	उदाहरणं दृष्ट्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -	
	एकवचनम्	द्विवचनम्
यथा	-पक्षकः	-पक्षकौ
i)	<u>सौचिकः</u>	<u>सौचिकौ</u>
ii)	मयूरः	<u>मयूराः</u>
iii)	<u> </u>	<u>शुनकौ</u>
		शुनकाः

प्र०७.	कोष्ठकेषु प्रदत्तशब्देषु उपयुक्तविभक्तिं योजयित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-	
	यथा — अहं शौटिकां खादामि । (शौटिका)	
i)	त्वं _____ पिबामि । (जल)	
ii)	दात्र _____ पश्याति । (दूरदर्शन)	
iii)	वृद्धाः _____ पिबन्ति । (पवन)	

171

॥ चटके कुजतः । ————— कुजतः ।

 $1 \times 3 = 3$

मापिका, कृषकः, वृषभः

$$1 \times 2 = 2$$

॥ वीनरः _____

मज्झिमा

खादति, मृत्यन्ति

प्रथमसत्रीय परीक्षा - 2017-18 (अङ्कविभाजनम्)

कक्षा - सप्तमी

विषयः - संस्कृतम्

समयः - साढ़े दोशक्यम्

पूर्णाङ्कः - 30

<u>विषयवस्तुः</u>	<u>प्रतिभासमूहः</u>	<u>निष्ठासमूहः</u>	<u>नवपाठकसमूहः</u>
अपठित-अवबोधनम्	- 8	8	8
रचनात्मक कार्यम्	- 5	5	5
अनुप्रयुक्त व्याकरणम्	- 5	5	5
पठित - अवबोधनम्	- 12	12	12
	<u>30</u>	<u>30</u>	<u>30</u>

सं ११ - सप्तमी
(2 1/2 Hr)

प्रश्नपत्र - प्रारम्भ
विषयः - संस्कृतम्
वर्षा - सप्तमी
प्रतिभा - समूहः

पूर्णाङ्कः

30

- * कौशलम् 1. (सरलप्रश्नाः / लघुपरक प्रश्नाः) अङ्काः 10
एकपदेन प्रश्नाः, विलोम-पर्याय - तत्सम तदुभय वचनम्,
वर्ण विन्यासन - संयोजनादयः, स्वर व्यंजन बोध्य, लिङ्ग -
वचन - विभक्ति - पुरुषादिकानाम् ।
- * कौशलम् - 2 (मध्यमप्रश्नाः / प्रयोगपरकाः प्रश्नाः) अङ्काः 10
शब्दरूप - धातुरूप प्रयोगाः, अण्यय प्रत्ययादि प्रयोगाः,
पद परिचयः, संज्ञास्थाने - सर्वनाम प्रयोगाः, विभक्ति-
पुरुष - लकार - वचनादि परिवर्तनम्, अन्वय पूर्तिः, भावार्थपूर्तिः,
पत्रपूर्तिः, कथापूर्तिः, संज्ञास्थाने सर्वनाम प्रयोगाः इत्यादयः,
सन्धि - अन्वय भावार्थ कथाक्रमालेखनम् ।
- * कौशलम् - 3 (कठिन प्रश्नाः / विवेकात्मकाः - प्रश्नाः) अङ्काः 10
पूर्णवाक्येन प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणं, चित्र वर्णनम्, वाक्यरचना,
शीर्षक प्रदानम्, भावार्थलेखनम्, वाक्यसंशोधनम्,
कथाक्रम/घटनाक्रम, कथालेखनम् इत्यादयः ।

Team Leader

MODEL TEST PAPER

वर्ष 2017-18

वर्ग - सप्तमी (प्रतिभा समूह)

विषय - संस्कृतम्

समय: (2 1/2 hr)

पूर्णाङ्कः 30

निर्देशाः -

- (i) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति,
- (ii) प्रश्नानाम् उत्तराणि क्रमेणैव लेखनीयानि,
- (iii) प्रश्नसंख्या अवश्यं लेखनीया,
- (iv) उत्तराणि संस्कृतेन एव लेखनीयानि।

प्रश्न ① अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत - ⑧

जलाशयस्य समीपे एकः शिवालये अस्ति। शिवालये द्वादश स्तम्भाः सन्ति। अत्र भित्तिचित्रां षोडश देवप्रतिमाः च निर्मिताः सन्ति। अस्य परिसरे अष्टादश अश्वकवृक्षाः सन्ति। एकादश वटवः वेदपाठं कुर्वन्ति। विंशतिः भक्ताः शिवम् अर्चयन्ति,

I एकपदेन उत्तरत -

1 × 2 = 2

- (क) जलाशयस्य समीपे कः अस्ति?
- (ख) शिवालये कति स्तम्भाः सन्ति?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत -

2 × 2 = 4

- (क) कति वटवः वेदपाठं कुर्वन्ति?
- (ख) कः शिवम् अर्चयन्ति?

III निर्देशानुसारमुत्तरत -

- (क) 'भक्तः' अस्य पदस्य बहुवचनं पदं लिखत -

1 × 2 = 2

- (ख) निकटैः इति पदस्य पर्यायपदं किम्?

- (अ) समीपे (ब) शिवालये (स) परिसरे (द) वृक्षे

- प्रश्न 2. "शब्दद्रव्यजः" इति विषये पञ्च वाक्यानि लिखत । ⑤
- प्रश्न 3. प्रयत्नानां धातूनां कृते उचितं विकल्पं चित्वा लिखत । $1 \times 2 = 2$
- (i) 'पठति' क्रियापदस्य लङ्लकारस्य रूपम् अस्ति,
 (अ) अपठत् (ब) अपठः (स) अपठम् (द) अपठन्
- (ii) चर् धातोः लट्लकारस्य प्रथमपुरुष बहुवचनरूपम् अस्ति -
 (अ) चरति (ब) चरन्ति (स) चरसि (द) चरामि
- प्रश्न 4. उचितशब्दरूपैः रिक्त स्थानानि पूरयत - $1 \times 2 = 2$
	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(i)	तेन	ताभ्याम्	—
(ii)	शेषः	—	स्ये
- प्रश्न 5. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत - $1/2 \times 2 = 1$
- मञ्जूषा - अष्टाविंशतिः, षट्
- (i) — तृत्वः सन्ति।
- (ii) फरवरीमासे सामान्यतः — दिनानि भवन्ति।
- प्रश्न 6. निम्नलोकपठित्वा प्रश्नान् उत्तरत - ③
- पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमग्नं सुभाषितम्।
 मूर्धः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते ॥
- I एकपदेन उत्तरत - $1 \times 2 = 1$
- (क) पृथिव्यां कति रत्नानि सन्ति? (त्रीणि/चत्वारि)
- (ख) केषु पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते? (मूर्धः/रत्नैः)
- II पूर्णवाक्येन उत्तरत - $1 \times 1 = 1$
- (क) पृथिव्यां कति रत्नानि सन्ति? तेषां नामानि लिखत।

III निर्देशानुसारमुत्तरत -

1/2x2=1

(क) "मूर्धः" इति पदे का विभक्तिः? (तृतीया/प्रथमा)

(ख) "भूमौ" इति पदस्य पर्यायपदं किम्? (पृथिव्यां/रत्नानि)

प्रश्न ⑦ रेखांकितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत - 1x3=③

(i) अस्माकं त्रिवर्णध्वजः विश्वविजयी भवेत् ।

(ii) वसुन्धरा बहुराना भवति ।

(iii) 1922 तमे ख्रिष्टाब्दे रमा आई महोदयायाः निधनम् अभवत् ।

प्रश्न ⑧ कौष्ठिकान्तर्गतेषु शब्देषु उचितं विभक्तिं योजयित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत - 1x3=③

यथा नभः चन्द्रेण शोभते । (चन्द्र)

(i) राष्ट्रवः _____ विहरति । (विमानमेन)

(ii) नभः _____ प्रकाशते । (सूर्य)

(iii) सा _____ जलेन मुखं प्रक्षालयति । (विमल)

प्रश्न ⑨ मञ्जूषातः समानार्थकपदानि चित्वा लिखत - 1x3=③

मञ्जूषा - निशाकरः, आकाशे, टिक्काकरः

(i) गगने _____

(ii) सूर्यः _____

(iii) चन्द्रः _____

प्रश्न ⑩ मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत - 1x3=③

मञ्जूषा - अलम्, कटिः, उपरि

(i) वर्षाकाले गृहात् _____ गच्छ ।

(ii) वृक्षस्य _____ खगाः वसन्ति ।

(iii) _____ विवायेन ।

सं. य. - २ (25 Nov)

प्रश्नपत्र - प्रारम्भ
विषय - सैद्धांतिक
कक्षा - सप्तमी
निष्ठा - समूह

पूर्णाङ्कः - 30

- * कौशल 1. (सरल प्रश्नाः / बोधपरक प्रश्नाः) अङ्काः - 10
एकपदेन प्रश्नाः, विलोम - पर्याय - तत्सम - तद्भाववचनम्
वर्ण - वियोजनम् - संयोजनादयः, स्वर व्यंजन बोध, लिङ्ग वचन -
विभक्ति पुरुषादिज्ञानम् ।
- * कौशलम् - 2 (मध्यम प्रश्नाः / प्रयोगपरक प्रश्नाः) अङ्काः - 10
शब्दरूप - धातुरूपाप्रयोगाः, अव्यय प्रत्ययादि प्रयोगाः, पदपीठ्यः,
संज्ञास्थाने - सर्वनाम प्रयोगाः, विभक्ति पुरुष - लकार वचनादि
परिवर्तनम्, भावार्थपूर्तिः, पत्रपूर्तिः ।
- * कौशलम् - 3 (कठिन प्रश्नाः / विवेचनात्मकाः प्रश्नाः) अङ्काः - 10
पूर्णवाक्येन प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणं, चित्रवर्णनम्, वाक्यरचना,
शीर्षकप्रदानम्, भावार्थलेखनम्, वाक्यसंशोधनम्,
वाक्याक्रम, व्युत्पत्तिक्रमलेखनम् इत्यादयः ।

आचार्य
(Signature)

MODEL TEST PAPER

वर्ष 2017-18

कक्षा - सप्तमी (निष्ठा समूह)

विषय - संस्कृतम्

समय (2 1/2 hr)

पूर्णाङ्कः 30

निर्देशाः -

- (i) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
- (ii) प्रश्नानाम् उत्तराणि क्रमैरेव लेखनीयानि ।
- (iii) प्रश्नसंख्या अवश्यं लेखनीया ।
- (iv) उत्तराणि संस्कृतेनैव लेखनीयानि ।

प्रश्न ① अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत - ⑧

अहम् जलदः अस्मि । अहमेव मेघः, वारिदः, पयोदः च अस्मि ।
ठ्योम एव मम गृहम् । पवनः माम् इतस्ततः नयति ।
मम अनेके आकाराः सन्ति । मां दृष्ट्वा कृषकाः मोदन्ते
मयूराः च नृतयन्ति । यदा अहं जलस्य भारं वोढुम् असमर्थः

भवामि तदा अतिवेगेन वृष्टिः भवति । पर्वतेषु शीतकाले
अहमेव हिमवृष्टिं करोमि । अहमेव पर्यटनस्थलानां तीर्थानां च
जनकः अस्मि ।

I एकपदेन उत्तरत - (कौष्ठिकात् चित्वा लिखत) 1X2 = 2

(क) कः मेघः इतस्ततः नयति ? (पवनः / जलदः)

(ख) मेघः केषां जनकः ? (तीर्थानाम् / पयोदानाम्)

II पूर्णवाक्येन उत्तरत - 2X2 = 4

(क) मेघं दृष्ट्वा के प्रसन्नाः भवन्ति ?

(ख) कः माम् इतस्ततः नयति ?

III निर्देशानुसारमुत्तरत - 1X2 = 2

(क) 'समर्थः' इति पदस्य विलोमपदं किम्

(अ) असमर्थः (ब) भारं (स) वृष्टिः (द) वारिदः

(ख) 'भवति' इति क्रियापदे कः लकारः ?

(अ) लृट् (ब) लट् (स) लङ् (द) लोट्

प्रश्न ② 'मम परिचयः' इति विधौ पञ्चवाक्यानि लिखत - ⑤

प्रश्न ③ उचित शब्दरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत 1X2= ②

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(i)	कः	—	के
(ii)	—	सौ	स्ये

प्रश्न ④ समुचितधातुरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत - 1X2= ②

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(i)	धावति	—	धावन्ति
(ii)	—	खायतः	खायन्ति

प्रश्न ⑤ मञ्जूषातः पद्यानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत - 1/2X2= ①

(i)	मञ्जूषा -	ज्ञो, द्वादश
(ii)	भासाः	भवन्ति ।
(iii)	मम ब्राह्मीरे	हस्तो स्तः ।

प्रश्न ⑥ गद्योक्तं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत - ③

कृष्णमूर्तिः श्रीकण्ठश्च मित्रे आसन् । श्रीकण्ठस्य पिता समृद्धः आसीत् । अतः तस्य भवने सर्व विद्यानि सुखसाधनानि आसन् । तस्मिन् विशाले भवने चत्वारिंशत् द्वाराणि च आसन् । परं कृष्णमूर्तेः माता - पिता च कृष्णकदम्पती । तस्य वासगृहम् आडम्बरविहीनं सुन्दरञ्च आसीत् ।

1/2X2=1

I एकपदेन उत्तरत

- (क) कस्य पिता समृद्धः आसीत् ? (श्रीकण्ठस्य / कृष्णमूर्तेः)
 (ख) श्रीकण्ठस्य मित्रं कः ? (कृष्णमूर्तिः / समृद्धः)

II पूर्णवाक्येन उत्तरत -

- (क) आडम्बरविहीनं किम् आसीत् ?

III निर्देशानुसारमुत्तरत -

1/2 x 2 = 1

(क) 'असुन्दरम्' इति पदस्य विलोमपदं किम्? (सुन्दरम्/समृद्धम्)

(ख) 'विशाले भवने' अनयोः पदयोः विशेषणपदं किम्? (विशाले/भवने)

प्रश्न (7) रेखांकितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

1 x 3 = 3

(i) रमायाः पिता समाजस्य प्रतारणम् असहत् ।

(ii) स्त्रियः शिक्षां लभन्ते ।

रमावर्दि मुम्बईनगरे 'शारदा - सदनम्' अस्थापयत् ।

प्रश्न (8) भञ्जूषातः पदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत -

1/2 x 4 = 2

भञ्जूषा -

प्रतिवसति स्म, वीदध्यामि, इच्छामि, भक्षयिष्यामः

(i) वयं गृहं नीत्वा कूर्मं _____ ।

(ii) अहं आकाशमार्गेण अन्यत्र गन्तुम् _____ ।

(iii) रुक्मः कूर्मः अपि तत्रैव _____ ।

(iv) अहं किञ्चिदपि न _____ ।

प्रश्न (9) अव्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

1 x 3 = 3

वहिः, अलम्, उपरि

(i) वृक्षस्य _____ खगाः वसन्ति ।

(ii) _____ विवादेन

(iii) वर्षाकाले गृहात् _____ मा गच्छ ।

प्रश्न (10) भञ्जूषातः विलोमपदानि चित्वा लिखत

1/2 x 2 = 1

पृथिव्याम्, शोकः

(i) हर्षः _____

(ii) गमने _____

प्रश्न-पत्र प्राक्पक्ष VII
VI - VIII
NEO NISTHA

नव पाठक समूहः
विषयः - संस्कृत

पूर्णाङ्कः - 30

1. कौशल - 1 (Skill 1)

अंकाः - 10

सरल प्रश्नाः / लौघपरकाः प्रश्नाः

तत्र - अपठित अवलौघनेन - एकपदेन, पूर्णवाक्येन, निर्देश-
परकाः प्रश्नाः, तत्सम, तदभव, विलोम, पर्यायवाची प्रश्नाः,
वर्णसंयोजन-वियोजनादि, स्वर-व्यजनलौघः, संख्यालौघः,
लिंग-वचन-विभक्ति-पुरुषादिविज्ञानम् ।

2. कौशल - 2 (Skill 2)

अंकाः - 10

मध्यम प्रश्नाः / प्रयोग परकाः प्रश्नाः

शब्दरूप - व्यातुरूपप्रयोगाः, अव्यय-प्रत्ययादि प्रयोगाः,
पदपरिचयः, संज्ञास्थानके सर्वनामप्रयोगाः, विभक्ति-पुरुष-
लकार वचनादि परिवर्तनम्, अव्ययपूर्तिः, भावार्थपूर्तिः,
पत्रपूर्तिः, कथापूर्तिः ।

3. कौशल - 3 (Skill 3)

अंकाः - 10

कोठित प्रश्नाः / विवेचनापरकाः प्रश्नाः

पूर्णवाक्येन प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणः, चित्रवर्णनम्, वाक्यरचना,
शीघ्रकप्रदानम्, भावार्थलेखनम्, वाक्यसंशौघनम्, इत्यादयः
कथाक्रम/व्यवहाराक्रमेण कथालेखनम्

MODEL TEST PAPER (NEO NISTHA)

वर्ष - 2017 - 2018

विषय - संस्कृतम्

(2½ Hrs) कक्षा - सप्तमी

समय: -

पूर्णाङ्कः 30

Name of Student: _____ Student ID _____

Roll No. _____ Class _____ Sec _____ Date _____

Sign. of Invigilator _____ Marks obtained _____

Sign. of Examiner _____

निर्देशाः -

- i) सर्वेषाम् प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि।
(सभी प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में ही लिखें।)
- ii) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
(सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।)
- iii) सर्वाणि उत्तराणि प्रश्नपत्रे एव लेखनीयानि।
(सभी प्रश्नों के उत्तर प्रश्न-पत्र में ही लिखें।)

प्र०. गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

एकस्मिन् नदी तटे एकः जम्बूवृक्षः आसीत् ।

तस्मिन् वृक्षे एकः वानरः प्रतिवसति स्म । वानरः

प्रतिदिनं जम्बूफलानि खादति स्म । कश्चित्

मकरः तस्यां नद्याम् अवसत् । वानरः प्रतिदिनं

मकराय जम्बूफलानि अयच्छत् ।

I एकपदेन उत्तरत -

क) वानरः कुत्र वसति स्म ?

i) नदी तटे ii) वृक्षे iii) गृहे iv) याने

ख) वानरः मकराय किम् अयच्छत् ?

i) जम्बूफलानि ii) आम्रफलानि iii) कदलीफलानि

iv) नारिकेलफलानि

II पूर्ण-वाक्येन उत्तरत -

i) जम्बूवृक्षः कुत्र आसीत् ?

उ०

ii) वानरः प्रतिदिनं किम् खादति स्म ?

उ०

III निर्देशानुसारं उत्तरत -

i) "अयच्छत्" इति पदे कः लङ्कारः ?

क) लट् (ख) लङ् (ग) लिङ्

कृपया उ०

8

1x2=2

1x2=

1x2=2

ii) "जेम्बूफलानि" इति पदे किं वचनम् ?

क) एकवचनम्   ख) बहुवचनम्   ग) द्विवचनम्

IV रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत -

1x2=2

i) काश्चित् मकरः तस्यां _____ अवसत् ।

ii) एकारमेव नदी तटे _____ आसीत् ।

प्र०2. मञ्जूषातः अंकानां कृते पदानि चिनुत -

1/2 x 4 = 2

i) 28 = _____

ii) 31 = _____

iii) 16 = _____

iv) 50 = _____

मञ्जूषा — एकत्रिंशत्, पञ्चाशत्, षोडश,
अष्टाविंशतिः, सप्तविंशतिः

प्र०3. अधोलिखितानां व्यातूनां पद-परिचयं लिखत -

1x5=

पदानि   पुरुष   वचनं

यथा- कुर्वन्ति   प्रथमः पुरुषः   बहुवचनम्

क० प्र०3

i)	पदानि अकरोत्	पुरुषः	वचनम्
ii)	चरिष्यति		
iii)	तिष्ठसि		एकवचनम्

प्र०५. मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत -

अलम्, , वाहिः, अधः, उपरि

- वृक्षस्य _____ खगाः वसन्ति ।
- _____ विवादेन ।
- वर्षाकाले गृहात् _____ मा जाच्छ ।
- मञ्चस्य _____ श्रोतारः उपविष्टाः सन्ति ।

प्र०५. अधोलिखितं शब्दरूपम् अधिकृत्य रिक्तस्थानानि पूरयत -

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
i) प्रथमा	कः		के
ii) तृतीया	केन		केः
iii) पञ्चमी	कस्मात्		कैभ्यः

प्र००. यथायोग्यं श्लोकान् मेलयत -

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

क

ख

i) धनधान्यप्रयोगेषु

क) त्यक्तलज्जाः सुखी भवेत्।

ii) विस्मयो न हि कर्तव्यः

ख) बहुरत्ना वसुध्वरा ।

iii) सत्येन धार्यते पृथ्वी

ग) विद्यायाः संग्रहेषु च ।

iv) आहारे व्यवहारे च

घ) सत्येन तपते शर्वः ।

प्र०१. चित्राणि दृष्ट्वा तेषां नामानि मञ्जूषातः चित्वा लिखत -

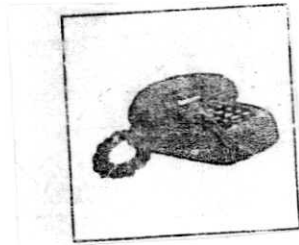
$1 \times 5 = 5$

i) _____

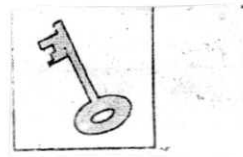
ii) _____

iii) _____

iv) _____

v) _____

मञ्जूषा - दूरभाषयन्त्रम्, कुञ्चिका, मण्डूकः, पिपीलिका, उपीठिका ।

कृ०पृ०३

प्र०४. व्यटनाक्रमानुसारं वाक्यानि लिखत -

- क) कूर्मः हंसयोः सहायतया आकाशमार्गेण आगच्छन् ।
 ख) कूर्मः हंसो च एकारमेव सरसि निवसन्ति स्म ।
 ग) लम्बमानं कूर्मं दृष्ट्वा गोपालकाः अधावन् ।
 घ) केचन वीवराः सरस्तीरे आगच्छन् ।
 ङ) कूर्मः अत्र गन्तुम् इच्छति स्म ।
 च) "वयं खः मत्स्यकूर्मादीन् मारीष्यामः" इति वीवराः
 अकथयन् ।

उ० क

ख

ग)

घ)

ङ)

च)

11/08
 (New Leader)
 Madhu

प्रथमसत्रीय परीक्षा - 2017-18 (अङ्ग विभाजन)

कक्षा - अष्टमी

विषय: - संस्कृतम्

समय: - सार्द्ध दोशद्वयम्

पूर्णाङ्कः - 30

विषयवस्तु:

	प्रतिभासमूहः	निष्ठासमूहः	नवपाठकसमूहः
अपठित-अवबोधनम्	8	8	8
चिन्तात्मक कार्यम्	5	5	5
अनुप्रयुक्त व्याकरणम्	5	5	5
ठित - अवबोधनम्	12	12	12
	30	30	30

Sanskrit

Sec
ZONE

प्रश्नपत्ररूप प्रासपत्रम्

समयः:-

(2½ Hr)

कक्षा - अष्टमी

विषयः - संस्कृतम्

प्रतिभा समूहः

श्रीकां. - 30

अंकाः:- 10

- * कौशलम् - 1 (सरलप्रश्नाः / बोधपरकाः प्रश्नाः)
एकपदेन प्रश्नाः, विलोम-पर्याय-तत्सम तद्भव चयनम्,
वर्णविपोजन-संयोजनादयः, स्वर व्यञ्जनबोधः, लिङ्ग-वचन-
विभक्ति-पुरुषादि ज्ञानम् ।
- * कौशलम् - 2 (मध्यमप्रश्नाः / प्रयोगपरकाः प्रश्नाः)
शब्दरूप-धातुरूपप्रयोगाः, अव्ययप्रत्ययादि प्रयोगाः, पदपरिचयः,
संज्ञास्थाने-सर्वनामप्रयोगाः, विभक्तिपुरुष-लकार-वचनादिपरिवर्तनम्,
अन्वयवृत्तिः, भावार्थवृत्तिः, पञ्चावृत्तिः, कथावृत्तिः, संज्ञास्थाने
सर्वनामप्रयोगाः इत्यादयः । समास-सन्धि-अन्वय-भावार्थ-
कथाक्रमालेखनम् ।
- * कौशलम् - 3 (कठिनप्रश्नाः / विवेचनात्मकाः प्रश्नाः)
श्रीवाक्येन प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणं, चित्रवर्णनम्, वाक्यरचना,
शीर्षकप्रदानम्, भावार्थलेखनम्, वाक्यसंशोधनम्, कथाक्रम / घटनाक्रमेण
कथालेखनम् इत्यादयः ।

Official
New Delhi
A

विषयः - संस्कृतम्

कक्षा - VIII

(2½ Hrs)

समयः -

पूर्णाङ्कः - 30

निर्देशाः -

- (i) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
- (ii) प्रश्नानाम् उत्तराणि क्रमेणैव लेखनीयानि ।
- (iii) प्रश्नसंख्या अवश्यं लेखनीया ।
- (iv) उत्तराणि संस्कृतेनैव लेखनीयानि ।

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत -

(8)

श्वेतकेतुः गुरोः सकाशात् वेदान् अपठत् ।
वेदानधीत्य श्वेतकेतुः अभिन्यत् - अहं श्रेष्ठोऽस्मि ।
पिता आरुणिः श्वेतकेतुं वटफलभानेतुम् अकथयत् ।
आरुणिः पुत्रं वटबीजस्य अन्तः द्रष्टुम् अकथयत् ।
पिता दृष्टान्तेन श्वेतकेतुम् आत्मनः विषये उपादिशत् ।
आत्मज्ञानेन सर्वम् अविज्ञातं ज्ञातं भवति । वस्तुतः
जगति आत्मा एव सत् ।

I रूपेण उत्तरत -

(1x2 = 2)

- (i) जगति किं सत् अस्ति ?
- (ii) वेदान् कः अपठत् ?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(2x1 = 2)

- (i) विद्यां प्राप्य श्वेतकेतुः किम् अभिन्यत् ?

III - विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत - (1x4= 4)

(क) अत्र 'अहम्' सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?

- (अ) श्वेतकेतवे (ब) गुरवे
(स) आरुणये (द) वटवृक्षाय

(ख) 'आधीत्य' पदस्य संस्कृते अर्थः लिखत -

- (अ) पठित्वा (ब) आत्मनः
(स) खादित्वा (द) पाठयित्वा

(ग) 'अकथयत्' इति क्रियापदस्य कर्ता कः ?

- (अ) आरुणिः (ब) वटवृक्षम्
(स) श्वेतकेतुः (द) आत्मज्ञानम्

(घ) 'द्रष्टुम्' अस्मिन् पदे कः धातुः अस्ति ?

- (अ) दृश् (ब) द्रश्
(स) पश्य (द) तुम्

२. 'मम परिचयः' इति शीर्षकम् आधृत्य संस्कृते पञ्च वाक्यानि लिखत । 1x5= (5)

३. प्रदत्तनां धातूनां कृते उचितं विकल्पं चित्वा लिखत 1x2= (2)

(1) 'पठति' क्रियापदस्य लोटलकारस्य रूपम् अस्ति -

- (अ) पठतु (ब) पठामि
(स) पठन्ति (द) पठ

(11) 'अस्' धातुः लटलकारस्य प्रथमपुरुष-बहुवचनस्य रूपम् अस्ति -

- (अ) असि (ब) स्तः
(स) सान्ति (द) अस्ति

4. विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं पित्वा लिखत । 1/2 x 2 = 1

(i) 'मातृ' शब्दस्य द्वितीया एकवचनस्य रूपम् अस्ति - (1)

(अ) मातुः

(ब) मात्रा

(स) मातृणाम्

(द) मातरम्

(ii) 'दात्र' शब्दस्य चतुर्थी एकवचनस्य रूपम् अस्ति -

(अ) दात्रः

(ब) दात्रे

(स) दात्राय

(द) दात्राणाम्

5. सन्धिं / विच्छेदं वा कुरुत -

1/2 = (2)

(i) विद्या + अभ्यासः =

(ii) यद्यपि = ____ + ____

6. गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत - (4)

" कस्मिंश्चित् वने खरनखरः नाम सिंहः प्रतिवसति स्म । सः कदाचित् इतस्ततः क्षुधातः न किञ्चिदपि आहारं प्राप्तवान् । ततः सर्पास्तसमये एकां महतीं गुहां दृष्ट्वा सः अचिन्तयत् - 'यूनम् एतस्यां गुहायां रात्रौ कोऽपि जीवः आगच्छति । अतः अत्रैव निशुण्णे भूत्वा तिष्ठामि' इति । "

I एकपदेन उत्तरत -

(1/2 = 2)

(i) सिंहस्य नाम किम् ?

(ii) क्षुधातः सिंहः किं न प्राप्तवान् ?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(1/1 = 1)

(i) गुहां दृष्ट्वा सिंहः किम् अचिन्तयत् ?

III - विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत -

(I) 'प्रतिवसति' पदे कः लकारः ? $(\frac{1}{2} \times 2 = 1)$

(अ) लृट्

(ब) लोट्

(स) लट्

(द) विधिलिङ्

(II) 'एकाम्' पदे का विभक्तिः ?

(अ) प्रथमा

(ब) तृतीया

(स) द्वितीया

(द) चतुर्थी

7. समानार्थकानि पदानि मेलयत -

'अ'

'ब'

$(\frac{1}{2} \times 4 = 2)$

(I) सलिलम्

(I) कुम्भः

(II) मृदम्

(II) जलम्

(III) द्रुतम्

(III) भवनम्

(IV) घटः

(IV) शीघ्रम्

8. घटनाक्रमानुसारं वाक्यानि लिखत - $(\frac{1}{2} \times 6 = 3)$

(I) सिंहः रक्षां महतीं गुहाम् अपश्यत् ।

(II) सिंहः शृगालस्य आह्वानम् अकरोत् ।

(III) गुहायाः स्वामी दक्षिणपुच्छः नाम शृगालः समागच्छत् ।

(IV) दूरस्थः शृगालः रवं कर्तुम् आरब्धः ।

(V) गुहायां कोऽपि अस्ति इति शृगालस्य विचारः ।

(VI) परिभ्रमन् सिंहः क्षुधातो जातः ।

9. रेखांकित-पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

(I) नद्यः सुस्वादुतीयाः भवन्ति ।

$(\frac{1}{2} \times 2 = 1)$

(II) लुब्धस्य यशः नश्यति ।

— नद्यः सुस्वादुतीयाः भवन्ति —

10. अधोलिखितानि पदानि निर्देशानुसारं परिवर्तयत -

यथा - पाषाणः (सप्तमी - एकवचने) - पाषाणे ($\frac{1}{2} \times 4 = 2$)

(i) पथिन् (सप्तमी - एकवचने) -

(ii) रावट् (चतुर्थी - एकवचने) -

(iii) शक्ति (प्रथमा - एकवचने) -

(iv) पशु (सप्तमी - बहुवचने) -

13

डॉ. कमलेश कुमार मिश्रः

सी. जी. सी. (संस्कृतम्)

Omias
(Green Leader)
A

प्रश्नपत्रस्य प्रारम्भ

कक्षा - अष्टमी

समय: -

(2½ Hr)

विषय: - संस्कृतम्

निष्ठा समूह:

संकां: - 40

* कौशलम् - 1 (सरलप्रश्नाः / बोधपरकाः प्रश्नाः) अंकाः - 10

रूपरूपात् प्रश्नाः, विलोम-पथि-तत्सम तद्भवचयनम्,
वर्णसंयोजन-विपरीतनादयः, स्वरव्यञ्जनबोधः, लिङ्ग-वचन-
विभक्ति - पुरुषादिज्ञानम् ।

* कौशलम् - 2 (मध्यमप्रश्नाः / प्रयोगपरकाः प्रश्नाः) अंकाः - 10

शब्दरूप-धातुरूपप्रयोगाः, अव्ययप्रत्ययादिप्रयोगाः, पदपरिचयः,
संज्ञास्थाने-सर्वनामप्रयोगाः, विभक्तिपुरुष-लकार-वचनादिपरिवर्तनम्,
भावार्थप्रतिः, पञ्चाप्रतिः, संज्ञास्थाने सर्वनामप्रयोगाः ।

* कौशलम् - 3 (कठिनप्रश्नाः / विवेचनात्मकाः प्रश्नाः) अंकाः - 10

पूर्णविवर्धने प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणं, चित्रवर्णनम्, वाक्यरचना,
शीर्षकप्रदानम्, भावार्थलक्षणम्, वाक्यसंशोधनम्, कथाक्रम/
घटनाक्रमलक्षणम् इत्यादयः ।

Omprakash
Gandhi
R

विषयः - संस्कृतम्

कक्षा - VIII

(2 ½ मं०)

समयः - २ ½ मं०

पूर्णाङ्कः - 30

निर्देशाः -

- (I) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
- (II) प्रश्नानाम् उत्तराणि क्रमैर्गैव लेखनीयानि ।
- (III) प्रश्नसंख्या अवश्यं लेखनीया ।
- (IV) उत्तराणि संस्कृतेन एव लेखनीयानि ।

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत -

उज्जयिन्यां माधवः नाम शकः विप्रः वसति स्म ।
माधवस्य भार्या ~~विप्रं~~ नकुलं बालस्य रक्षार्थम् अवस्थाप्य
स्नानं नदीं गता । तत्पश्चात् ब्राह्मणः राज्ञा श्राद्धार्थं
निमज्जितः । ब्राह्मणः पुत्रवत् पालितं नकुलं बालरक्षार्थं
व्यवस्थाप्य अगच्छत् । नकुलः बालसमीपम् उपसर्पन्तम्
सर्पं दृष्ट्वा खण्डशः कृतवान् । शृष्टम् उपावृतः ब्राह्मणः
स्वतबिलितं नकुलं दृष्ट्वा 'बालकः अनेन खादितः' इति
चिन्तितवान् । क्रुद्ध्वा सः नकुलं व्यापादितवान् । बालकं
सुस्थं नकुलं च मृतं दृष्ट्वा ब्राह्मणः विषादम् अगच्छत् ।

I-शकपदेन उत्तरत -

(1x2 = 2)

(I) कः नकुलम् अमारयत् ?

(II) ब्राह्मणः केन श्राद्धार्थं निमज्जितः ?

II-पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(2x1 = 2)

(1) ब्राह्मणः किम् अचिन्तयत् ?

III - विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत - (1x4=4)

(क) 'रक्षणाय' इत्यस्मिन् अर्थे किं पदं अत्र प्रयुक्तम् ?

(अ) रक्षितुम्

(ब) रक्षार्थम्

(स) भार्गवम्

(द) ब्राह्मणम्

(ख) 'रक्तविलिप्तं नकुलम्' अन्वयोः पदयोः किं विशेषणपदम् ?

(अ) नकुलम्

(ब) रक्तविलिप्तम्

(स) उपसर्गन्तम्

(द) व्यापादितम्

(ग) 'व्यापादितवान्' पदस्य कर्तृपदं किम् अस्ति ?

(अ) ब्राह्मणः

(ब) बालकः

(स) भार्गवः

(द) विप्रः

(घ) 'अवस्थाप्य' अत्र कः प्रत्ययः ?

(अ) ल्यप्

(ब) तुमुन्

(स) क्त्वा

(द) इनि

-----

2. मञ्जूषायां पञ्चशब्दानां सहायतया रिक्तस्थानानि पूरयत -

1x5=5

एकदा एकः काकः (i) _____ रीटिकाखण्डं गृहीत्वा

वृक्षे उपविष्टः आसीत् । एकः (ii) _____ तं दृष्ट्वा

अवदत् - ओ मित्र खगेषु भवान् एव सुन्दरः (iii) _____

मधुरगायकः च । कृपया गायतु इति । रीटिकाखण्डं पादयोः

अधः (iv) _____ काकः अवदत् - रे नाहं पूर्ववत् ब्रूय

(v) _____ शृगालः ततः पलायितः ।

मञ्जूषा - शृगालः, मुखे, लब्धितः, स्थापयित्वा,
चतुरः ।

3. प्रदत्तानां धातूनां कृते उचितं विकल्पं चित्वा लिखत - (2) 1x2=

(1) 'पठ्' धातौ: लट् लकारस्य मध्यमपुरुषे बहुवचनस्य रूपम् अस्ति -

- (क) पठति (ख) पठथ
(स) पठसि (द) पठाति

(11) 'लिखति' क्रियापदस्य लङ् लकारस्य रूपम् अस्ति -

- (क) लिखिष्यति (ख) अलिखत्
(स) आपठाम (द) लिखामि

4. विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत - 1x2= (1)

(1) 'अस्मद्' शब्दस्य चतुर्थी एकवचनस्य रूपम् अस्ति -

- (क) अहम् (ख) काम्
(स) मध्यम् (द) अस्मात्

(11) 'बालक' शब्दस्य पञ्चमी एकवचनस्य रूपम् अस्ति -

- (क) बालकम् (ख) बालकात्
(स) बालकेषु (द) बालके

5. सन्धिं कुरुत -

1x2= (2)

(1) भवन्ति + अपेधाः -

(11) नर + अधिपस्य -

पठितं
6. निम्नांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

(5)

"एकः आसीत् प्रेमलः सका चासीत् प्रेमली ।

काष्ठद्वयेन ज्ञातः प्रेमलः सायंकाले गृहमागच्छत् ।

प्रेमलीं चाबलत् - प्रेमलि ! अद्य खलु भर्ता श्रान्तः

अस्ति । मह्यं जलम् उष्णं कृत्वा देहि । अहं स्नात्वा

तस्मिन् जले चरणौ स्थापयामि । तेन मम श्रान्तिः

अपगमिष्यति ।"

I - एकपदेन उत्तरत -

(1x2 = 2)

(i) कः ग्रहभागच्छत् ?

(ii) कः भूशं श्रान्तोऽस्ति ?

II - पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(1x1 = 1)

(i) श्रान्तेः कथं अपगमिष्यति ?

III - विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत -

(i) 'मह्यम्' इति पदे मूलशब्दः कः ?

(1x2 = 2)

(क) युष्मद्

(ख) अस्मद्

(स) मम

(द) मत्

II 'स्थापयामि' पदे कः लकारः ?

(क) लृट्

(ख) लट्

(स) लौट्

(द) लङ्

7. विलोमपदानि योजयत -

(अ)

(ब)

($\frac{1}{2} \times 3 = 1\frac{1}{2}$)

(क) पुरतः

परकीयम्

(ii) स्वकीयम्

साहसः

(iii) भीतिः

दृष्टनः

8. सन्तानोत्पत्तद्वयशब्दानां द्वौ संस्कृतपदानि लिखत -

(i) तिनका -

(ii) मधुमक्खी -

(iii) लोभी -

($\frac{1}{2} \times 3 = 1\frac{1}{2}$)

9. शौकांशान् योजयत -

1x3 = (3)

(अ)

(ब)

- (i) पथि पाषाण विषयाः प्रख्याताः - हिंसाः पशवः परितो दौराः ।
(ii) जटोहि भीति भज-2 शक्तिम् - विनैव यानं नगरोदणम् ।
(iii) गिरिशिखरे ननु निजनिर्केतनम् - विद्योहि राष्ट्रे तथालुरक्तिम् ।

10. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

($\frac{1}{2} \times 2 = 1$)

(i) समुद्रमासाद्य _____ ।

(ii) _____ वचः मधुरस्वस्तरसं सृजति ।

Omprakash
Gaur Gaudes
A

डॉ० कमलेश कुमार मिश्रः
सी० जी० सी० (संस्कृतम्)

प्रश्न-पत्र प्रारूपम्
VI - VIII
NEO NISTHA

VIII

नव पाठक समूहः
विषयः- संस्कृतम्

पूर्णाङ्कः - 30

1. कौशल - 1 (Skill 1)

अंकाः - 10

सरल प्रश्नाः / बोधपरकाः प्रश्नाः

तत्र - अपठित अवबोधनेन - एकपदेन, पूर्णवाक्येन, ह्रस्व-
परकाः प्रश्नाः, तत्त्वम्, तदुक्तम्, विलोम, पर्यायवाची प्रश्नाः,
वर्णसंयोजन-वियोजनादि, स्वर-व्यञ्जनबोधः, संख्याबोधः,
लिंग-वचन-विभक्ति-पुरुषादिज्ञानम् ;

2. कौशल - 2 (Skill 2)

अंकाः - 10

मध्यम प्रश्नाः / प्रयोग परकाः प्रश्नाः

शब्दरूप - व्यातुरूपप्रयोगाः, अव्यय-प्रत्ययादि प्रयोगाः,
पदपरिचयः, अन्तार-धानके सर्वनामप्रयोगाः, विभक्ति-पुरुष-
लकार वचनादि परिवर्तनम्, अव्ययपूर्तिः, भावार्थपूर्तिः,
पत्रपूर्तिः, कथापूर्तिः ।

3. कौशल - 3 (Skill 3)

अंकाः - 10

कोठित प्रश्नाः / विवेचनापरकाः प्रश्नाः

पूर्णवाक्येन प्रश्नाः, प्रश्ननिर्माणः, चित्रवर्णनम्, वाक्यरचना,
शीर्षकप्रदानम्, भावार्थलेखनम्, वाक्यसंशोधनम्, इत्यादयः
कथाक्रम/व्यटनाक्रमेण कथालेखनम्

MODEL TEST PAPER (NEO NISTHA)

वर्ष: - 2017-2018

विषय: - संस्कृतम्

(2½ मह) कक्षा - अष्टमी

समय: - 150 मिनट

पूर्णाङ्कः

-30

Name of Student-

Student ID

Roll No.

Class

Sec

Date

Sign. of Invigilator

Marks obtained:

Sign. of Examiner

निर्देशाः -

- i) सर्वेषाम् प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि ।
(सभी प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में ही लिखें।)
- ii) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
(सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।)
- iii) सर्वाणि उत्तराणि प्रश्नपत्रे एव लेखनीयानि ।
(सभी प्रश्नों के उत्तर प्रश्न-पत्र में ही लिखें।)

प्र०। जाध्यांशं पाठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

सर्वेभ्यः भारतीयजनैभ्यः संस्कृतशिक्षा अनिवार्या
स्यात्, यतः संस्कृतशिक्षणेन एव भारतीयसंस्कृतेः
परिचयः भवति । वेदाः, पुराणानि, उपनिषदः, महाभारतम्,
श्रीमद्भागवतं, रामायणादयः अस्यां संस्कृतभाषायामेव रक्षिता
सन्ति । सर्वासु - भाषासु अस्याः महान् प्रभावः विद्यते ।

I एकपदेन उत्तरत -

1x2=2

i) संस्कृतेन कस्याः परिचयः भवति ?

30 (i) भारतीयजनैभ्यः (ii) भारतीयसंस्कृतेः (iii) संस्कृतभाषायाः

ii) कैभ्यः संस्कृत शिक्षा अनिवार्या स्यात् ?

30 (i) जनैभ्यः (ii) लोकैभ्यः (iii) भारतीयजनैभ्यः

II पूर्णवाक्येन उत्तरत -

i) कासु संस्कृतस्य महान् प्रभावः दृश्यते ?

30

2x2=4

ii) संस्कृत-भाषायां के - के ग्रन्थाः सन्ति ?

30

III निर्देशानुसारम् उत्तरत -

(i) "महान् प्रभावः" अन्यौः पदयोः किं विशेषणपदम् ?

30

1x2=

ii) "आवश्यक" इत्यर्थे किं पदमत्र प्रयुक्तम् ?

30

IV

30

प्र०२. अधोलिखितानां तदुभय - शब्दानां कृते संस्कृतपदानि
मञ्जूषातः चिनुत -

1/2 x 4 = 2

यथा - कंजूस - कृपणः

i) कड़वा -

ii) पूँछ -

iii) लोभी -

iv) मधुमक्खी -

मञ्जूषा - मधुमाहिका, कटुः, तुल्यः, तृणम्, पुच्छम्

प्र०३. विलोम - पदानि योजयत -

शब्दः

विलोमः

1/2 x 4 = 4

i) पुरतः

ii) श्वकीयम्

iii) भीतिः

iv) अनुरक्तिः

विरक्तिः

पृष्ठतः

परकीयम्

साहसः

प्र०५. मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

मञ्जूषा - सदा, पारितः, पुरतः, एव,

- i) विद्यालयस्य _____ एकम् उद्यानम् अस्ति ।
ii) सत्यम् _____ ज्ञायते ।
iii) _____ भगवन्तं भजा ।
iv) ग्रामं _____ वृक्षाः सन्ति ।

प्र०५. मञ्जूषातः पदानि चित्वा कथां पूरयत -

मञ्जूषा - अकस्मात्, मोचयितुम्, कृतवान्, वृद्धः,
दृष्ट्वा ।

एकस्मिन् वने एकः (i) _____ व्याघ्रः आसीत् ।
सः एकदा व्याघ्रेण विस्तारिते जाले बद्धः अभवत् ।
सः बहुप्रयासं (ii) _____ किन्तु जालात्
मुक्तः नाभवत् । (iii) _____ तत्र एकः मूषकः
समागच्छत् । बद्धं व्याघ्रं (iv) _____ सः तम्
अवदत् - अहो ! भवान् जाले बद्धः । अहं त्वां
(v) _____ इच्छामि ।

प्र०६. उदाहरणानुसारेण व्यातुं प्रत्ययं - च पृथक् कुरुत -

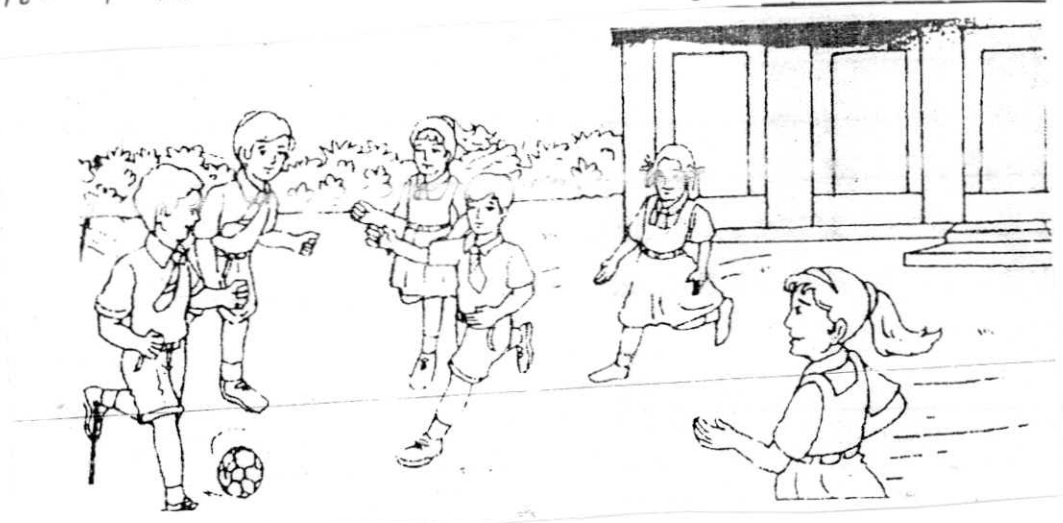
यथा - पदानि
जात्वा

व्यातुः प्रत्ययः
जाम् + क्त्वा

i) कृत्वा

_____ + _____

प्र०७. चित्रं दृष्ट्वा प्रदत्ते अनुच्छेदे मञ्जूषातः उचित-
पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

मञ्जूषा — प्रसन्नाः, सुन्दरम्, तिस्ताः, कन्दुकेन,
त्रयः ।

आस्मिन् चित्रे विद्यालयस्य उद्याने (i) _____ बालकाः

ii) _____ बालिकाः - च क्रीडावन्ते । बालकाः

iii) _____ क्रीडावन्ते । विद्यालयस्य भवनम् अपि

iv) _____ आस्ते । सर्वे बालाः (v) _____ सन्ति ।

प्र०४. पठनाक्रमानुसारं वाक्यानि लिखत -

$\frac{1}{2} \times 6 = 3$

- क) गुहायाः स्वामी दक्षिपुच्छः नाम शृगालः समागच्छत् ।
ख) सिंहः एकां महतीं गुहाम् अपश्यत् ।
ग) परिभ्रमन् सिंहः क्षुधार्तो जातः ।
घ) दुरस्थः शृगालः एवं कर्तुमाशङ्क्यः ।
ङ) सिंहः शृगालस्य आदानमकरोत् ।
च) गुहायां कौडार्पे अस्ति इति शृगालस्य विचारः ।

३० क

ख)

ग)

घ)

ङ)

च)

Teacher
(Team Leader)
Mishra

ID - #20091508